GAZETA KRAKOWSKA

Nro 70

Z Krakowa dnia 31 Sierpnia 1823 Roku w Niedzielę.

Z Warszawy d. 22 Sierpnia.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego &c. &c. &c.
XIĄZĘ NAMIESTNIK KROLEWSKI
w Radzie Stanu.

Zważywszy zmiany w systemacie celnym Królestwa Pruskiego zaszłe, i z względu na dobro handlu i fabryk krajowych, na przedstawienie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu postanowiliśmy i stanowiemy:

Art: I. Komory celne pierwszego rzędu w Krasińcu i Gołomi od ściany Austryi wolnego miasta Krakowa położone, obok attrybucyi postanowieniem Naszem z dnia 26 Listopada r. z. im nadanych, upoważnione jeszcze ninieyszem zostaią do expedyiowania wszelkich towarów koloniialnych Taryffą celną Królestwa Polskiego do wprowadzania w kray Królestwa Polskiego dozwolonych.

Art: II. Wykonanie tego Naszego postanowienia Kommissyiom Rządowym Spraw Wewnętrznych i Policyi, tudzież Przychodów i Skarbu, w czem do którey należy, polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney d. 8 Lipca 1823
(podpisano) *Zaiączek.*
Minister Prezyduiący
w Kom: Rząd: Przychodów i Skarbu.
(podp:) X. X. *Lubecki.*
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*
Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*
Za zgodność:
(podpisano) *Kruszyński.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego &c. &c. &c.
XIĄZE NAMIESTNIK KROLEWSKI
w Radzie Stanu.

Po rozważeniu wniosków Rapportem Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu z dnia 2 Lipca r. b. Nro. 25,597 i 26,481 za porozumieniem się z Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi Nam przedstawionych postanowiliśmy i stanowiemy:

Art: 1. Na linii graniczney od strony Prus i Austryi ustanowionych

bydź ma ieszcze nowych Komor wychodowych dwie to iest, na linii granicżney Prus iedna w Woiewodztwie Kaliskiem we wsi Grodzszczko, druga zaś od ściany Państwa Austryiackiego w Woiewodztwie Krakowskim we wsi Rataie.

Art: 2. Komora wychodowa Rataie, w poprzedzaiącym artykule wymieniona, oprócz obowiązków dla Komor drugiego rzędu przepisanych, upoważnioną niniieyszem zostaie do expedyiowana drzewa wprowadzić Taryffą dozwolonego z lasów na drugiey stronie Wisły w Gallicyi Austryiackiey położonych do Królestwa Polskiego wprowadzanego, za poborem opłaty całkowitego cła wchodowego i konsumowego Taryffą Celną przepisanego.

Art: 3. W Woiew: Augustowskiem Komora drugiego rzędu od strony Prus z Wierzbołową do Filipowa przeniesioną bydź ma.

Wykonanie tego naszego postanowienia Kommissyiom Rządowym Spraw Wewnętrznych i Policyi, tudzież Przychodów i Skarbu, wczem do którey należy polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney, dnia 14 Lipca 1823 r. (podpisano) *Zaiączek.*

Minister Prezyduiący
w Kom: Rząd: Przychodów i Skarbu
(podp:) X.X. *Lubecki.*
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*
Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki,*

Za zgodność:
(podpisano) *Kruszyński.*

Do mieysc, które codziennie coraz bardziey staią się ulubionemi od publiczności, należą słusznie Łazienki, do których idąc ogrodem Botanicznym, można mieć spacer nayprzyiemnieyszy. Ciągłe usiłowania Rządu pomagaią nie mało do upięknienia tey części miasta. Wiodąca do Łazienek droga pomiędzy górami została na nowo zrobiona i upiękniona; źrodło u stop tych gór znayduiące się, od kilku lat popsute, zostało naprawione, a znaczna ilość źródeł w górach wynaleziona, posłuży do utworzenia w Łazienkach nowey fontanny na placu wiodącym z aleów do posągu Jana III. Niemniey korzystnie dla upiększenia Łazienek przedsięwzięte zostało ustroienie wodozbioru, znayduiącego się na dole w ogrodzie Botanicznym. Wodozbiór ten iuż został okrzaney wzniesiony, i będzie zewnętrznie przybrany na wzór Ceciliae Metelli w Rzymie.

Roboty za Zamkiem Królewskim maiące służyć do utrzymania ogrodów wiszących, pod któremi będzie przechodzić ulica, postępuią z znakomitym pospiechem. Dzieło to iest rzadkie w swoim rodzaiu, i publiczność niezmiernie ciekawa iest iego ukończenia.

Z Petersburga d. 23 Lipca d. K.
(Z Kuryiera Litewskiego.)

Wczoray, iako w dniu Imienin Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jeymości Maryi Fedorowney, N. Jey Wnuczki i Wielkiey Xiężney dziedziczney Sasko - Weymarskiey, Cesarzowa Jeymość, w pałacu Peterhofskim, raczyła przyymować życze-

nia i powinszowania Magnatów Państwa, osób do dworu wstęp maiących i Ciała dyplomatycznego. Dany był wielki bal maskowy i oświecenie w ogrodach. Wspaniałey tey uroczystości wiele dodawała okazałości piękna dnia pogoda i niezmierny zbiór widzów, którzy się tam ze stolicy i z okolic zgromadzili.

W Naywyższym Reskrypcie Jego Cesarskiey Mości wyrażono:

Dnia 6 Kwietnia. Do Pana Radcy Tayn ego, Senatora Soymonowa. „ Z powodu odbycia i z szybkością zaczętego rozrabiania piasków, złoto w sobie zawieraiących, na rozległych przestrzeniach odnóg gór Uralskich, uznaię potrzebnem, iżby te nowe śl dy bogactw Państwa w Krolestwie kopalnem, we wszystkich swych stosunkach, tak w mieyscach, gdzie się iuż znalazły, iako i z dalszych zabranych wiadomości, rozpatrzone były przez osobną Kommissyią na mieyscu. Przesyłaiąc do was tym końcem ułożoną i przeze Mnie approbowaną Instrukcyią Czasowey Kommissyi Górniczey w Ekaterynburgu, naznaczam was iey Prezesem, w ufności: iż podług dawnieyszey służby waszey, podług doskonałey znaiomości rzeczy Górniczey, i gorliwości w powszechności o dobro Państwa, wy dopełnicie to poruczenie z pożądanym dla Mnie zupeł ie skutkiem. Pragnąc, iżby Kommissyia ta, niezwłocznie została utworzoną, polecam wam udać się do Ekaterynburga, iak tylko polecenia wam poruczone w Kazaniu przeszkadzać do tego nie będą, zrobiwszy iednakże rozporządzenia, iżby Kommissyia w Ekaterynburgu niezwłocznie zaiąć się mogła, nawet przed waszem przybyciem, poprzedzaiącemi swemi czynnościami, co do wykonania włożonych na nią obowiązków.„

Utworzyła się i Naywyżey potwierdzoną została kompaniia, którey celem utrzymywać żeglugę statkami parowemi na morzu Kaspiyskiem, tudzież na Wołdze i Kamie, na mocy przywileiu ustąpionego od Ober-bergmeystra Berda. Kompaniia składa się od 500 do 1000 akcyy, każda po 1000 rubli. Akcyionistami mogą bydź poddani Rossyyscy i zagraniczni, wszelkiego stopnia i stanu. Kapitał ma bydź nietykalnym przez lat 15; zyskiem corocznie dzielą się akcyioniści.

W biegu zeszłego roku, Medycy należący do komitetu medyko-filantropiynego, Cesarskiego Towarzystwa Człekolubnego, leczyli kosztem Towarzystwa 3442 osób; operacyy oczu wykonano 176.

W okolicach Woroneza, od początku Czerwca upały dochodziły 35 stopni.

Duchowieństwo Katolickie obu obrządków, w mieście Barze, odprawiło w miesiącu Czerwcu nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Xiążęcia Adama Czartoryskiego, Feldmarszałka woysk Cesarza Jmci Austryiackiego. P. Kaietan Zakrzewski, siedmdziesiątletni starzec, dawniey Porucznik woysk Polskich, niegdyś wychowaniec szkoły Rycerskiey, którey zmarły Xiąże był opiekunem i zwierzchnikiem, miał mowę, pełną pięknych wyrażeń, ktoremi cnoty i zasługi zmarłego natchnęły i podniosły szlachetność uczuć mówcy.

Od granic Hiszpańskich d. 12 Sierpnia.

Pochody Miny naprzód i stecz zniknęły w Urgel, a pokazanie się iego na drodze do Barcelony, tudzież wyyście z Urgel d. 7 z. m. 600 konstytucyionistów,

którzy przez Leridę udali się do Tarragony, i inne podobne wypadki dały niektórym osobom powod do wierzenia, że w Katalonii tak dalece nie powodzi się woysku Francuzkiemu, iż nie może podług planu działać. Pisma Francuzkie dopuściły się nawet zarzutów przeciw osobie Marszałka Moncey, i oddalenie się Jenerała Donadieu od woyska za zły wzięły znak. Na to służy taka odpowiedź: Jakkolwiek konstytucyoniści przy nielicznych siłach lubią w tyle Francuzkiego woyska działać, w czem dopomaga im mieyscowość; Francuzcy jenerałowie obeznani iednak z temi obrotami, staraią się temu przeszkadzać, czego dowodzą ostatnie w Katalonii zdarzenia, po których ukończeniu Marszałek Moncey założył znowu główną swoią kwaterę w Mataro. Milans został z swoiemi konstytucyonistami ku Tarragonie odparty; w wszystkich potyczkach byli Francuzi zwycięzcami, powszechney zaś bitwy unikał Milans. Dla zamknięcia Barcelony wyciągnęły woyska Francuzkie ieszcze d. 30 Lipca linią.

Osada St. Sebastian, która słyszeć nie chce o poddaniu się, posiada w głownym swoim sztabie następuiących officerów: Pablo Pena iest gubernatorem, Pavia, dowodcą twierdzy, (kapitan w stopniu podpułkownika); Pułkownicy Odonell, pułku iedności, (Cesarza Alexandra) Sierra, pułku Valancay, Cisneras, pułku Hiszpanii, a Leguia dowodzi ochotnikami z Bastan. — Oba pułki Odonella i Sierra czynią służbę w twierdzy i na wałach, ponieważ inne pułki mniey są zapalone. Milicyia Salamanki dopomaga służby artyleryi. Wiele żon żołnierzy w twierdzy prosiło jenerała Hr. Ricard o przesłanie ich wezwania do gubernatora, aby im mężowie przesłali pieniędzy. Stało się, i podpułkownik od pułku Valencay i podofficer przynieśli z zawiązanemi oczema pieniądze, pół godziny tylko za twierdzą bawiąc.

Mówią powtórnie, iż Tarragona myśli się poddać.

Z Madrytu d. 9 Sierpnia.

Przybyły tu wczoray goniec z Kadyxu przywiózł doniesienia czyniące wielką nadzieię, że los Kadyxu w krótce rozstrzygniony zostanie. D. 3 udasię Król do kościoła, a lud i woyska tołwarzyszyły mu przez całą drogę z nayżywszemi okrzykami. Zapewniaią, iż dwa pułki osady oświadczyły się za Królem; dla trzymania ich na wodzy musiano inne pułki przywołać; daley, że Riego zawsze ieszcze posiada przywiązanie woyska, i udał się na wyspę Leon, dla ożywienia pułków tamteyszych Miasto i wyspa Leon znaydować się maią w wielkiem poruszeniu, które szczęśliwy wypadek rokuią; mówią nawet, że Stany naradzały się na posiedzeniu dnia 1go względem uwolnienia Króla; rzecz ta ukończoną została na następnym posiedzeniu, ale nie wiadoma iey osnowa. — Z niecierpliwością oczekuiemy potwierdzenia tych radosnych doniesień.

D. 2 (wyraża inne doniesienie) otrzymali NN. Królestwo pozwolenie bywania w kościele S. Franciszka i przeieżdzania się przed bramą lądową. Oddział jazdy towarzyszy ich powozowi. Mieszkanie ich zawsze ieszcze iest w celnym domu, z którego okna wychodzą na morze. Officerowie Francuzcy widzą

często przez perspektywy z swoich okrętów uwięzionego Króla pozdrawiaiącego chustką flottę Ludwika XVIII. wysokiego swoiego obrońcę i niezadługo oswobodziciela.

Zakony tuteysze czynią w pewnych dniach każdego tygodnia modły o uwolnienie rodziny Królewskiey.

Dywizyia Quesady w krótce urządzoną zostanie i w pole wyruszy.

Brygadier Burries iest dowodcą wyspy Leon, a pod nim dowodzą Espinosa i Odaly; ale nie mogą nic przedsięwziąść, ponieważ między woyskami wielka zachodzi niezgoda.

Z Paryża d. 13 Sierpnia.

Z Mataro donoszą pod d. 8 b. m. że także poddał się Manso, i w 150 koni przybył do Marszałka Moncey. —— Jenerał Donadieu zdał swoie dowództwo Jenerałowi la Roche-Aimont.

Jenerał Hr. Molitor, stósownie do otrzymaney instrukcyi, zawarł z Jenerałem Ballasteros umowę, mocą którey ostatni uznał z woyskami swoiemi władzę Rejencyi, i wydał rozkaz do gubernatorów Kartageny, Alikante, Pampelony, St. Sebastian, Peniskola, Las Penas de San Pedro, Monzon i Venasque (*) aby toż samo uczynili. Wszyscy woyskowi poddanego korpusu utrzymanemi są przy swoich stopniach i pobierać będą żołd ze skarbu Hiszpańskiego. Milicyie udać się mogą do swych domów i nikt niema bydź za polityczne mniemania prześladowany. Hr. Molitor wyznaczył tymczasowo stanowiska dla woysk Ballasterosa, które składaią się ieszcze z 7000 głów, i osadzą Quesada, Cazorla, Ubeda, Algarineio, Lorca, Lucena i Archidona. Ballasteros wezwał także Jenerała Zajas, który oddzielnym korpusem w okolicy Malagi dowodzi, aby poszedł za iego przykładem. Nie wątpią o tem, równie jak o wielkiem wrażeniu, które umowa Ballasterosa w Stanach uczyni i w dowodcach resztty twierdz. To wszystko przypisać iedynie należy Hr. Molitor.

Kawaler Desmaison udaie się przez Angliią do Portugalii, dla zawiezienia N. Królowi Portugalskiemu znaków orderów Frnacuzkich.

Przybył tu Xiąże Rovigo.

Lord Tomasz Maitland wysiadł d. 2 b. m. do Kale i udał się do Paryża.

Pomnik, który Ludwikowi XVI w Nant stawiaią, stać będzie w środku miasta na naypięknieyszym placu. Posąg Króla, którego twarz bardzo dobrze iest trafiona, wynoszący pół dziesiątey stopy wysokości, stać będzie na 74 stóp wysokiey podstawie z granitu. W spuszczoney ręce trzyma zwinięty papier, który zawiera iego testament. Robił go Snycerz Molchenet.

P. Duchatel, znakomity badacz natury, o mało d. 5 b. m. przez swoią gorliwość do nauk, życia nie utracił. Udał się z pięciu uczonemi swoiemi przyiaciołmi do Crignon, niedaleko od Neauppelle-Chateau, dla szukania w obszerney muszlów groty w dobrach Marszałkowey Bessieres. Prawie dopinał iuż swego celu na ten raz i zabierał się do opuszczenia groty, gdy oberwał się iey bok i onego przysypał. Szczęściem udało się iednak po kilko godzinney pracy odgrzebać P. Duchatel bez znaczącego skaliczenia, który przy staranności Marszał-

---

(*) *Monzon i Venasque iuż się poddały.*

kowey zaczena do zdrowia przychodzić. Szlachetny syn, chociaż sam był oycem czworga dzieci, stawił się przed sądem i przyiął na siebie winę popełnionego przez oyca zabóystwa, za co był na całe życie na ciężkie prace skazany, został przez Króla ułaskawiony.

— D. 15. —

Wczorayszy Monitor umieścił w urzędowey części nader ważne lubo nieurzędowe doniesienie, że przez telegraf przybyło od Jenerała dowodzącego w Bajonie do Ministra woiennego doniesienie następuiącey osnowy: List z Madrytu pod d. 10 b. m. donosi, iż nadeszła do Madrytu wiadomość, że Król Hiszpański iest wolny, członki Stanów odpłynęły do Anglii i przed Kadyxem ustały nieprzyiacielskie kroki. Dyrektor poczty w Madrycie toż samo donosi. Urzędownie iednak nie nadeszła ieszcze o tem wiadomość. — Dodane do tego doniesienia *Notabene* opiewa: ieżeli ta wiadomość iest prawdziwa, tedy niebawnie potwierdzi ią urzędowne telegraficzne doniesienie. Tym czasem to potwierdzenie do dnia dzisieyszego nie nadeszło. — Urzędowe doniesienia z Hiszpanii w Monitorze tyczą się tylko wiadomego przeyścia Ballasterosa. Ale dziennik Sporów pisze, że do główney kwatery nadeszła ustna wiadomość, że Król w Kadyxie iest wolny, że Stany rozwiązały się, a rewolucyyne woyska połączyły się na wyspie Leon; że oczekiwano tylko na przybycie Xcia Angouleme, dla otworzenia bram Kadyxu od strony morza, przez co ukończy się woyna w Hiszpanii.

Z Koruny po przerwie od 15 Lipca odebraliśmy doniesienia pod d. 27 i 31 tegoż miesiąca. Podług pierwszych przybyła przed Korunę fregata Francuzka i strzelała do miasta. Z obozu zamykaiącego to miasto widzieć ią można było. Z Ferrolu dowieść miano działa, i ieżeli się Koruna do 28 nie podda, postanowił Jenerał Bourck do niey strzelać. Waleczni nasi żołnierze żądaią szturmu, i naywięcey dla tego pałaią zemstą przeciw tak zwanym konstytucyionistom, że oczniemi byli świadkami iak do 60 osob tożnego stanu z związanemi rękami i nogami w morze wrzucili. Dwie z nich, które woda na brzeg wyrzuciła, poznano po ubiorze, iedną z nich był podpułkownik, a drugą Duchowny. — Officer z 65 ludzi z osady przy okrzyku: niech żyie Król! śmierć konstytucyi! przeszedł do nas. — Doniesienia z dnia 31 zawieraią powyższe telegraficzne nieurzędowe doniesienie, z potwierdzeniem wiadomego iuż przez Angliią doniesienia, że Quiroga wyiechał z Koruny do Anglii.

Przybył tu Królewic Angielski Xże Kumberlandyi.

Zona Quirogi otrzymała pozwolenie udania się do Anglii, i odiechala iuż z Orientu z swą córką i kilku Hiszpankami do Kale.

Dziennik Goniec Francuzki zawiera opis życia zmarłego niedawno w Magdeburgu Jenerał Carnot, z którego kładziemy następuiący wyciąg: Carnot pochodził z mieyskiey w Burgundyi rodziny (urodzony d. 13 Maia 1753.) Z młodu zaraz okazał smak do nauk i świetne przymioty. W r. 18 życia wszedł do korpusu inżynierów i wkrótce został członkiem kilku akademiy. Był także do Królewskiey akademii przyięty, ale po dwa razy po 18 Fruktidora i w r. 1815

oddalony. Naypierwsze iego matematyczne dzieło i pochwała Vaubana ściągnęły na niego uwagę Xcia Henryka Pruskiego; ale Carnot nie przyiął ofiarowanego mu odrazu wysokiego stopnia w woysku Pruskim. Podczas rewolucyi był członkiem prawodawczego zgromadzenia i narodowey konwencyi, tudzież wydziału ocalenia, w którym kierował szczególniey wielkiemi działaniami 14 woysk Francuzkich, które Rzpltey broniły. Do krwawych środków tego wydziału wcale nie wpływał, ale okazał na czele woyska Francuzkiego, iż ręka iego równie zdolną była do robienia szpadą i piórem, i iego szpadzie należy się napis: „Carnot zaprowadził w woyskach naszych zwycięztwo.„ W r. 1795 za utworzeniem Dyrektoryiatu był iego członkiem. D. 18 Fruktidora (1797) został na wygnanie skazany; po 18 Brumera był Ministrem woiennym; lecz wkrótce usunął się do prywatnego życia. Potem był członkiem trybunatu, oświadczył się z kilku swoiemi kollegami przeciw dożywotniemu Konsulatowi, i sam ieden opierał się zaprowadzeniu władzy Cesarskiey. — Po zniesieniu trybunatu żył znowu 7 lat prywatnie i w ciągu tego czasu wydał sławne swoie dzieło *sur l'attaque et la defense de places* (o attaku i obronie twierdz.) W r. 1814 polecił mu Napoleon obronę Antwerpii, którą na rozkaz Ludwika XVIII Anglikom oddał; w r. 1815 był znowu Ministrem spraw wewnętrznych i kierował tym wydziałem z zwykłą swoią rzetelnością i zręcznością. Po powtórnym obaleniu Cesarza był członkiem tymczasowego Rządu. Szukał potem przytułku zagranicą i po krótkim pobycie w Warszawie, obrał sobie na mieszkanie Magdeburg.

Z Londynu d. 12 Sierpnia.

Między Jenerałami Wilson i Morillem zachodziła korrespondencyia, którą pisma nasze obszernie opisują, nie zaręczaiąc iednak za iey pewność. Dla wstrzymania woyny domowey, (gdyż taką nazwać można teraźnieyszą w Hiszpanii woynę) proponował Wilson zawieszenie oręża między Hiszpańsko Królewskiemi i Hiszpańsko-konstytucyynemi woyskami, które iednak niema się rozciągać do woyska Francuzkiego. Lecz Jenerał Morillo na to nie zezwolił. Wilson proponował potem, aby Vigo i Koruna oddanemi Anglikom zostały którzy ie tylko na pozór osadzą, dla trzymania wagi przeciw woysku Francuzkiemu, i za pośrednictwem Angli rozpoczną się zaraz układy o pokóy. Rzekoma korrespondencyia ciągnąć się miała od 26 Lipca do 1go Sierpnia i na niczem się skończyła. Morillo miał nakoniec odpisać: że niema od Stanów upoważnienia do układów, a Jenerał Wilson okazać go także nie może od swoiego Rządu, a zatem wszystko, cobyśmy ułożyli, nie miałoby żadney pewności.

Ludność Anglii wynosiła w r. 1822 podług Lowa 12 mill. 34,000 dusz, a ubogich do milliona, których utrzymanie do 6 mill. Fs. wynosi.

Z Kadyxu mamy doniesienia do 19 Lipca, które nie są wielkiego znaczenia, gdyż stan tego miasta mógł się potem zmienić. Opiewaią one: że Junta fortyfikayyna z jenerałów i członków rady miasta złożona zdała Rządowi obszerną spra-

wę. Miasto znayduie się w ogromnem stanie obrony: 3000 dział i moździerzy znayduie się w wewnętrznych i zewnętrznych warowniach; mamy piece do rozpalania kul i znaczne składy potrzeb woiennych i ammunicyi. Junta zwraca Rządowi niepotrzebne iey iuż fondusze. Działami kieruią na przemiany liniiowa artyleryia i wybór woyska i milicyi, do którey wchodzą naybogatsi kupcy i urzędnicy miasta.

Z Werakrux mamy wiadomość do 26 Maja. Minister spraw zagranicznych w Mexyku doniósł Kongressowi, iż Ziednoczone Stany północney Ameryki uznały niepodległość Mexyku i wyprawiły Posła swoiego do Rządu Mexykańskiego. Radził więc, aby z tą Rzecząpospolitą i Kolumbiyską wniyść w ściśleysze związki przyiaźni. Odczytał potem list od Kolumbiyskiego Ministra, i wniósł, aby zaraz wyprawić Posła do Bogata.

— D. 13. —

(Przez Hollandyią.)

Sądzą tu, iż Xże Angouleme przy ugodzie z Stanami Hiszpańskiemi bardzo łagodne i słuszne położy na podstawę zasady. Hiszpaniia mieć ma konstytucyią z izbą Parów na wzór Anglii i Francyi, a Król względem wszystkich ustaw będzie miał prawne veto i niepodległą władzę nad lądową i morską siłą; Duchowieństwo ma bydź dobrami uposażone, inkwizycyia na zawsze zniesiona, wolność druku z zastrzeżeniem odpowiedzialności i zupełne przebaczenie zapewnione. Słychać, iż te zasady udzielone iuż zostały naszemu Ministeryium. Mówią daley, że Xże Angouleme żądać będzie od Stanów, aby tę ugodę przyięły bez innego zaręczenia; inni zaś utrzymuią, iż Stany bez zaręczenia Anglii na nic nie zezwolą. Poiednawcze te kroki przypisuią szczególniey wpływowi do Rejencyi Ministra pewnego wielkiego Mocarstwa, i obawie, aby woyna w Hiszpanii nie przeciągnęła się do długiego czasu.

Pocztowego naszego statku Osborn nie wpuścili Francuzi do Kadyxu, ale przywiezione przezeń listy odesłali na swey fregacie.

Quiroga podczas krótkiego bawienia swoiego w Anglii, miał wszelako widzieć się z Posłem Hiszpańskim, i dodaią z pewnością, że Ministeryium Kadyxkie prosiło Anglii o pośrednictwo.

Mimo wszystkich niepomyślnych z Hiszpanii doniesień, wedle których trudno, aby się konstytucyia utrzymać mogła, związki za konstytucyynemi Hiszpanami zbieraią ieszcze zawsze tu w Londynie i po innych miastach dla nich składki.

Żona Jenerała Roberta Wilson umarła tu we wtorek.

Na wyspie Tabago wszczęły się niesnaski między gubernatorem i władzą administracyyną wyspy. Pisma tuteysze biorą to za znak, iż ta wyspa zamyśla wyłamać się z pod panowania Anglii, gdyż właśnie taki był początek wybicia się Ziednoczonych Stanów północney Ameryki z pod władzy Anglii.

Przez pocztowy statek nadeszła tu z Bahii wiadomość pod d. 24 Czerwca, że tamteysza Portugalska osada pod Jenerałem Madeira z braku żywności czyniła przygotowania do odpłynienia na zaiutrz do Lizbony.

DODATEK DO N[ro] 70. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 31 SIERPNIA 1823 ROKU W NIEDZIELĘ.

— *Z Krakowa.* —

Dnia 7 Sierpnia r. b. o godzinie 6½ wieczorem JW Walenty Bartsch, Senator Dożywotni Rpltey Krakowskiey, Orderu S. Stanisława klassy III Kawaler, Członek Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, były Członek Kommissyi Organizacyyney przez trzy Nayiaśnieysze Dwory ustanowioney, po bolesney chorobie i przeszło 50 letnim urzędowaniu, opatrzony SS. Sakramentami, z powszechnym żalem Publiczności, pożegnał się z tym światem w roku 74 życia swego. — Mąż ten urodzony z iedney z pierwszych familiy Patrycyuszów Krakowskich po korzystnem odbyciu niższych i wyższych Nauk, i zwiedzeniu Krajow obcych, ubogacony licznemi wiadomościami, zaszczyt rozumowi ludzkiemu czyniącemi, i pięknemi od Natury Serca i duszy ozdobiony przymiotami, poświęcił się zaraz od młodości, (rzadkim przykładem i dla rówienników wzorem) całkowicie na usługi Oyczyzny, i odtąd, raz rozpocząwszy Urzędniczy zawód, pracował nieprzerwanie na licznych Urzędach przez lat 50 kilka, aż do zgonu swoiego. — W tym przeciągu czasu sam Urząd Prezydenta Miasta Krakowa chwalebnie trzydzieści razy i z ukontentowaniem wszystkich sprawował, bądź w politycznym, bądź w sądowniczym Wydziale okazuiąc zawsze bystrą przenikliwość, z gruntownym zastanowieniem, znaiomością Praw, Ustaw, Potrzeb, i okoliczności mieyscowych, równie iak doyrzałym rozsądkiem. — Na tak licznych i pierwszych nie ospolitey pracy i zdatności wymagaiących Urzędach, wszędzie i zawsze przewyższaiąc oczekiwanie, gdy zjednał sobie bez ograniczenia ufność powszechną, Obywatele polecaiąc doznaney iego bezstronney gorliwości, i światłu swe losy, mianowali go Posłem na Seym Rzeczypospolitey Polskiey roku 1793, a Oyczyzna zaszczyciła go godnością szlachectwa Krajowego Polskiego, czego że prawdziwie stał się godnym okazały iego zasługi, cnoty, i Patryiotyzm. — W pamiętney Epoce powstania Narodowego, nie oszczędzał się bynaymniey. — Pierwszy do czynienia z siebie ofiar, gdzie potrzeba Kraiu wymagała, zawsze interes publiczny nad prywatny przenosząc. — Austryiacki Rząd ceniąc Męża tego światło i cnoty po-

wierzył mu Urząd Konsyliarza Magistratualnego, a Król Saski posadę pierwszego Ławnika Miasta. — Za zmianą okoliczności Trzey Nayiaśnieysi Protektorowie Rzeczypospolitey Krakowskiey mianowali go iednomyślnie Członkiem Kommissyi Organizacyyney i Dożywotnim Senatorem, gdzie, iak wśród czasów woiennych naykrytycznieyszych okazał rzadką zdatność przynoszenia ulgi, i zasłaniania Obywateli przy dogadzaniu potrzebom publicznym, i przy nader twardey pracy, wśród bolesnych nawet chorób tęskniąc do prac Urzędu swego, tak w tey nowey powierzoney godności, dał dowody niepospolitey zdatności i gorliwości. A Nayiaśnieyszy Jmperator Wszech Rossyy Król Polski zaszczycił go Orderem S. Stanisława Klassy III. — Na wszystkich Urzędach, aż do zgonu z niezmordowaną pracą odbywanych, ile sobie na niewygasłą wdzięczność Współziomków zasłużył, świadkiem są szczere uczucia wszystkich Mieszkańców Kraju. — Swiatły Obywatel, Wzorowy Urzędnik, tkliwy Małżonek i członek familii, skłonny zawsze do pomocy udaiącym się do niego, trafny w rozpoznawaniu zdatności i gruntu Serca, Szanowany od Współczłonków, uprzeymy dla podwładnych, otwarty, i szczery w postępowaniu, umieiący łączyć obowiązek Urzędnika, z wyrozumieniem dla współludzi, pobłażaiący dla innych, wnieczem nieprzebaczaiący sobie, po wytrzymaniu bolesney choroby, z filozoficzną Stoika Chrześciiańskiego cierpliwością, i niezmiernym wypogodzeniem umysłu, wyniosł się z doczesności przestaiąc bydź pieszczotą Towarzystw i zostawiaiąc przywiązaną Małżonkę, Krewnych, i Przyiacioł w nieukoionym żalu. Wszyscy zaś cnotę i zasługi szanuiący, wpóźne czasy ronić będą łzy nad iego grobem, podaiąc pamięć następnym pokoleniom.

* * *

Z Wiednia d. 21 Sierpnia.

Przez zawartą w Weronie umowę w d. 9 Grudnia 1822 między Nayiaśnieyszym Cesarzem Austryiackim i N. Xiężną Parmeńską, zapewnione iest pobieranie pensyy obustronnym poddanym, w którym bądź kraiu zechcą osiąść.

Z Włoch d. 6 Sierpnia.

Oyciec S. mianował Xcia Ruspoli i Cerveteri domowem swoim prałatem.

Z Turynu piszą pod d. 2 Sierpnia, że N. Król Sardyński przywracaiąc zniesione przed rokiem kollegium prowincyionalne (S. Franciszka de Paula), powierzył nad nim dyrekcyą Jezuitom, którzy iak wszędzie, tak i tu zalecaią się kształceniem młodzieży.

Słychać, iż przybyły do Liworna były Cesarz Mexyku Jturbide podał prośbę do W. Xcia Toskańskiego, aby mógł w iego państwach mieszkać, i otrzymał zezwolenie. — Król Wirtembergski używaiący w Liwornie kąpieli morskich, żyie prywatnie w wieyskim domu za miastem; iednak zawsze przyieżdza do teatru.

Przybyły do Genui okręt przywiozł, podług tamteyszey gazety, wiadomość z Kadyxu, iż pomimo niebezpieczeństwa bycia zabranemi kilkanaście okrętów zawinęło tam z znacznemi ładunkami zboża.

Dla ciągle przeciwnego wiatru niemamy z Lewantu oddawna doniesień.

Ostatnie listy z Alexandryi są pod d. 27 Maia. Flotta Egipska stała w gotowości z woyskiem lądowem do odpłynienia do Kandyi; działania iey maią się kończyć na wysadzeniu tych woysk i przez całe lato stać ma pod Kandyią. Dowiaduiemy się oraz zzamtąd, że w Kwietniu w powiecie Delta wybuchnęły zaburzenia, dla ktorych przytłumienia sam Vicekról d. 2 Maia wyiechał z Kairu. Morowe powietrze, które tego roku szczególnie na okrętach grassowało, zwolniało i mało iuz ludzi umiera.

Z Tryiestu d. 1 Sierpnia.

Montenegrynczykowie maią od 13 Lipca szybkim krokiem postępować przeciw Baszy Skutary, który naylepsze swoie woyska wysłał do Tessalii do Mehmeta Baszy. Grecy (dodaią) czynili iuż oddawna z biskupem Montegru układy, dla wciągnienia go do swey sprawy.

Od granic Tureckich d. 2 Sierpnia.

Nadzieia bliskiego pokoiu z Persyią, którą sobie pochlebiano zniknęła znowu. Zdaie się, iż Persowie przy układach w Erzerum nie skoremi są do ukończenia woyny na zasadzie *status quo* iak Porta proponuie. Spodziewaią się ieszcze zawsze przy dalszem prowadzeniu woyny nowych nabyciów, ponieważ Porta, chociaż oprócz Greków z innem narodem nie prowadzi woyny, nie może iednak wszystkich swoich sił przeciw Persom użyć, gdyż trudno, aby Grecy prędzey broń złożyli póki nie będą albo wytępionemi, albo otrzymaią zezwolenie na swoie żądania. Od ostatniego daleką ieszcze bardzo iest Porta. Zresztą trwaią ieszcze układy w Erzerum i obustronni pełnomocnicy dotąd się nie roziechali.

Z Zurich d. 9 Sierpnia.

Słychać, iż Nuncyusz Papiezki, Prałat Nazali, wkrotce Lucernę opuści, dla odbycia ważnego zlecenia w Berlinie i Hadze.

Z bawiących oddawna w Szwaycaryi Greków, znayduie się tu ieszcze dwudziestu kilku, którzy pilnie cwiczą się robienia bronią. W strzelaniu do celu są iuż dosyć wprawnemi; lecz do fektowania przykładaią się naybardziey i z namiętnością. Wyiąwszy pokłócenie się pomiędzy sobą, które bez pośrednictwa ich nauczyciela mustry, zakończyć się mogło rozlewem krwi, sprawowanie ich iest dobre.

Z Kopenhagi d. 16 Sierpnia.

W skutku przesłanego przez Rejencyią Madrycką naszemu Rządowi pisma, assekuracyia od towarów z morza i na morze Adryiatyckie, Marselii, Genui, Liworna, Malagi, Kadyxu, Lizbony, Bordeaux, Baiony, i t. d. poskoczyła do 15 od sta, a do kanału żądanych iest 6 od sta.

Z Sztokolmu d. 12 Sierpnia.

Na zrobienie kanału Götha wyznaczył Seym 100,000 talarów bankowych.

Połączone wydziały banku i ekonomiczny postanowiły znieść dyrekcyią magazynów zboża.

Z Roterdamu d. 16 Sierpnia.

Płynący z Bordeaux do naszego miasta nasz okręt, który Hiszpański korsarz zabrał i do Koruny zaprowadził, został uwolniony i przybył tu d. 13 b. m. z swoim ładunkiem. Gdy d. 3 odpływał

znaydowało się ieszcze to miasto w ręku konstytucyionistów. Francuzi strzelali do niego z pobliskich wzgorzów, które wszystkie w ich były mocy. Zaczenało tam brakować wody i żywności.

Z Karlsruhe d. 10 Sierpnia.

Podług listów z Rzymu zachodzące ieszcze trudności względem konkordatu z Ewanielickiemi Xiążętami Niemieckiemi i mianowania Biskupów zostały z ukontentowaniem obu stron uprzątnione. Słychać, iż niektóre klasztory przywrocone bydź maią, a zwłaszcza Benedyktynow, którzy odznaczali się zawsze umieiętnościami, i powierzone im ma bydź uczenie Katolickiey młodzieży.

DONIESIENIA.

Komornik Sądowy uwiadomia Szanowną publiczność, iż dnia 2 Września r. b. o godzinie 9tey ranney w Krakowie przy ulicy Szewskiey pod L. 342 odbędzie się publiczna licytacya wydzierżawienia dochodów tegoż domu na lat trzy od 1go Października r. b. zaczynaiąca się — Dnia tegoż o godzinie 3 zpołudnia i następnych dni b. m. i r. o teyże godzinie w Krakowie przy Rynku pod L. 499 sprzedane będą przez licytacyą, różne ruchomości fajans, szkło, materace i t. p.— Kraków dnia 29 Sierpnia 1823 roku.

Jarzyński Kóm. Sąd.

Podaie się do Publiczney wiadomości, iż d. 2 Września r. b. 1823. o godzinie 9tey ranney na Praedmieściu Piasek przy Krakowie pod Liczbą 104 odbędzie się sprzedaż przez publiczną Licytacyą w drodze Exekucyi Sądowey prawnie zatradowanych Ruchomości iako to: Luster, Stołków, Kanap, Biórek, Landszaftów i tym podobnych sprzętów domowych. — Chęć licytowania maiący w oznaczone mieysca i czas przybędą. — Kraków dnia 29 Sierpnia 1823 roku.

Jarzyński Kóm. Sąd.

W dniu 2 Września r. b. 1823, o godzinie 9tey z rana w Krakowie na Kleparzu pod L. 135 odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey sprzedarz róznych sprzętów domowych, pościeli i t. d. — Tegoż samego dnia po południu o godzinie 3ciey w Krakowie na Kazimierzu pod L. 150 będą przez Licytacyą sprzedanemi 50 korcy Węgla Kamiennego. — Kraków d. 28 Sierpnia 1823 r.

H. Salomoński K. Sąd.

Dworek w Gminie IX. W. M. K. przy Ulicy Zwierzenieckiey pod N. 271 sytuowany iest z wolney ręki do sprzedania murowany Masyws zkładaiący się z 7miu Pokoiów do zamieszkania dogodnych, z Sklepem zabeśpieczaiącym od wypadków z kuchnią i spiżarnią, z piwnicami, z Browarem, i kotłem. Stayniami trzema, Wozownią, z Ogrodem Fruktowym, w którym znayduie się kręgielnia i Altana, z wyprowadzonym kanałem aż do Wisły, z przyłączonym Gruntu częścią ornego, częścią Łąki morgów trzy i prętów 80 miary Wiedeńskiey Urzędownie zporządzoney, zatym maiący chęć nabycia takowego Dworku; uda się do Właściciela pod tymże samym Nrem zamieszkałego.